

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ключову роль у забезпеченні економічного зростання вітчизняних підприємств на сучасному етапі їх розвитку відіграє інноваційна діяльність. Практика провідних країн світу засвідчує, що підприємства, які здатні створювати новачі і застосовувати їх для удосконалення своєї діяльності, здобувають стійкі конкурентні переваги та можливість успішно розвиватися на ринку в умовах нестабільного економічного середовища. Однією з причин низького інноваційного розвитку більшості вітчизняних підприємств є відсутність дієвого механізму інноваційної діяльності і досвіду його формування. З огляду на це, особливої актуальності набуває питання теоретичного обґрунтування механізму, який сприятиме активізації інноваційних процесів, підвищенню конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємств.

Дослідженню проблем інноваційної діяльності присвячена низка праць таких вчених, як В. Алькема [1], С. Ілляшенко [2], Т. Кузь [3], О. Мірошніченко [4], В. Стадник [5], В. Ткачук [6] та ін. Незважаючи на значну кількість публікацій слід відзначити недостатнє розроблення комплексу питань пов'язаних з формуванням організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності підприємств. Саме цим і обумовлено актуальність вибору теми дослідження.

Дослідження базових наукових джерел [1-3] засвідчило наявність різних тлумачень сутності організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності підприємств. Узагальнюючи ці підходи можемо сформулювати це поняття, як цілісну систему елементів, що функціонують і розвиваються у просторі та часі, є одночасно сукупністю прийомів, методів й інструментів і забезпечують здійснення інноваційного процесу, який спрямований на успішне проведення діяльності від генерації ідей до подальшого їх втілення у новий продукт чи послугу. Основними завданнями цього механізму є удосконалення різних сфер діяльності підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та досягнення встановлених цілей і завдань.

Елементи організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності підприємств поділяються на: Організаційні (об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності, організаційні форми та регулювання інноваційної діяльності, організація інноваційних процесів і розробка інновацій). Економічні (прогнозування і планування інноваційної діяльності, фінансування та кредитування інноваційної діяльності, оподаткування інноваційної діяльності, ціноутворення на інноваційну продукцію, комерціалізація інноваційних

розробок, страхування ризиків інноваційної діяльності, ефективність інноваційних програм, проектів і діяльності загалом). Інформаційні (бухгалтерська і статистична звітність, бази та банки даних, довідкова і консультативна інформація стосовно інновацій та інноваційної діяльності) 4. Правові (законодавчі, галузеві та відомчі нормативні акти, регіональні нормативні акти, міжнародні стандарти якості та регулювання інноваційної діяльності). Ринкові (попит і пропозиція на ринку, конкуренція на ринку, інфраструктура ринку). Організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності підприємств повинен формуватися на основі сукупності таких принципів, як: адаптивність, відкритість, інноваційна спрямованість, рівновага, системність, спадкоємність, стабільність, цілісність [4; 6].

Формування даного механізму слід здійснювати у такій послідовності: Аналіз зовнішнього середовища і прогнозування тенденцій його змін. Аналіз внутрішнього середовища підприємства та оцінка рівня його інноваційного потенціалу. Визначення загальної стратегії. Визначення інноваційних можливостей. Формування стратегічних інноваційних цілей. Розроблення концепції інноваційної стратегії. Визначення оптимальних шляхів досягнення інноваційних цілей. Обґрунтування стратегії фінансування інноваційних проектів. Формування планів і програм інноваційної діяльності. Оцінювання результатів інноваційної діяльності за обраною стратегією та визначення їх ефективності [4; 5].

Результатом функціонування організаційно-економічного механізму мають стати інновації, які дозволять удосконалити різні сфери діяльності підприємств. Це удосконалення повинно знайти своє відображення у конкурентоспроможних товарах, сучасних матеріалах, техніці та технологіях, нових підходах до організації виробництва, маркетингової діяльності та управлінні персоналом. Крім того, інновації повинні сприяти зростанню таких показників господарської діяльності, як прибуток, рентабельність, продуктивність праці та інші. Вирішення питань формування і функціонування організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності є індивідуальним для кожного конкретного підприємства та потребує урахування його стратегічних цілей і наявних проблем, які стосуються окремих елементів системи господарювання, напрямків та об'єктів, наявного потенціалу та ресурсів.

Отже, підвищення конкурентоспроможності та ефективності діяльності вітчизняних підприємств можливе за умов активізації інноваційної діяльності та впровадження інновацій. Розглянутий підхід формування організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності сприяє вирішенню цих завдань і зростанню таких показників господарської діяльності, як прибуток, рентабельність, продуктивність праці та інші.

Список використаних джерел:

1. Алькема В.Г. Теоретичні аспекти формування механізму управління інноваційною діяльністю підприємств з виробництва будівельних матеріалів / В.Г. Алькема, С.Б. Дем'янів // Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка. - 2015. - Вип. 42. - С. 130-137.
2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: Навч. посіб. / С.М. Ілляшенко. – 2-ге вид., перероб і доп. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2011. – 250 с.

3. Кузь Т. Формування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємств машинобудівної промисловості / Т. Кузь // Галицький економічний вісник. - 2018. - № 1. - С. 62-70.
4. Мірошниченко О.Ю. Етапи формування організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності підприємств / О.Ю. Мірошниченко, В.І. Карюк. // Ефективна економіка. - 2012. - № 2.
5. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.
6. Ткачук В.В. Організаційно-економічний механізм розвитку інноваційної діяльності аграрних підприємств / В.В. Ткачук // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. - 2016. - Вип. 11. - С. 69-74.